

בעקבות צפרי הלילה

שוטטות (פאה, תל-אביב, אר-צות-הברית) — הסרט צריך לטפל במיני דברים חשובים: תיאור עולמם המוזר ומטיל האימה של קבוצות שוליים הומוסקסואליות, הזדהות הצייד עם טרפו, המישקע ההומוסקסואלי החבוני בנפשם של האנשים המאוזנים ביותר, ועוד כהנה וכהנה.

אין ספק שהבמאי ויליאם פרידקיין (הקשר הצרפתי, מגרש השדים) אמנם נוגע בכל הנקודות הללו, אבל הוא עושה זאת במיסוגרת של סיפור החובק כה הרבה סעיפים עד שאינו מטפל ביסודיות באף אחד מהם. העלילה היא בלשית פשוטה: אחרי סידרת מעשי רצח אלימים במיוחד, שכל קורבנותיהם הומוסקסואלים, שולחת מישרת ניו יורק את אחד משוטריה, המעמיד פנים שהוא קורבן פר-טנציאלי, לחשוף את זהותו של הרוצח.

מכאן והלאה מתפתח פרידקיין ומתעקב על צורת החיים המיוחדת של אנשי החוג הזה; משהו שבין סקרנות להצצה. הוא מתרפק לא פעם על פולחנים אלימים יותר מכפי שהוא מתרפק על האנשים שמאחורי הפולחנים (דבר דומה קרה לו במגרש השדים). סיפור החקירה אינו מתפתח בצורה סבירה, והפתרון, אם אכן זה פתרון, נופל כפרי בשל מן השמיים, מלווה בהסבר פסיכולוגי שדוף ומוכר משכבר הימים.

לזכותו של פרידקיין משחקים לפחות שני גורמים:

זוג הומוסקסואלי: המישקע המוסתר באנשים

ראשית, חלק גדול מן הקהל נוטה להסתקרן לא פחות ממנו, ולהציץ לתוך חיייהם של גיבורי הסרט; שנית, אל פאצינו הוא אחד השחקנים המשכנעים ביותר שיש היום לקולנוע האמריקאי, והמעבר התדרגתי שלו משוטרי רגיל ליצור חסר ביטחון בזהות שלו, בנטייתו שלו וברצונות שלו, ראוי בהחלט לשבחתיים. עד כדי כך שבסוף הסרט לא נוזא ולא הצופים יודעים בדיוק מה מצב.

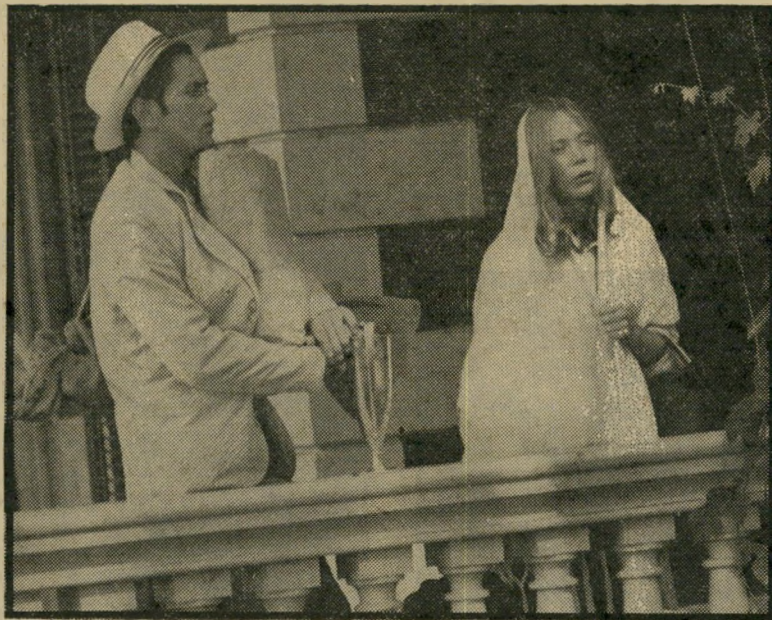
תדריך חובה לראות:

תל-אביב — מנהטן, לילה בקזבלנקה, טס ציינה טאון, שחק אותה סס, פטיכו. **ירושלים** — שחק אותה סס. **חיפה** — חזרת התיזמורת, מנהטן, קן הקוקיה, נורמה ריי, לילה מוסרי מאוד. **תל-אביב**

*** להיות שם (סטודיו, ארצות-הברית) — גנן מפגר מלמד תורה את גאוני האומה האמריקאית, בסאטירה חבי-רתית של יו"י קושינסקי, שבה מציג פיטר סלרס המנוח את מישקעו הטוב ביותר בשנים האחרונות.

** ריז (בן-יהודה, ארצות-הברית) — אלילת פופ שהיא קורבן להצלחתה. סיי-פור הבנוי על קורות חייה של ג'ניס ביזליין המנוחה. הסרט רחוק מלהיות מושלם, אבל בט מידלר, בתפקיד הראשי, היא תופעה חד-פעמית שצריך לראותה. **ירושלים**

** העכבר שאני (סינמה 1, אנגליה) — מצחיקון ישן, אבל מאוד משעשע על ממלכה מיניאטורית המכריז-זה מילחמה על ארצות-הברית כדי לשפר את מאון התשלומים שלה. פיטר סלרס מכריז בשלושה תפקידים שונים.

סיסי ספייסיק ומרטין שין ב"שביד הזעם" הבאנאליות של הרשע

להשגת המבוקש, ורואה עצמו כגיבור של אגדה. הוא מאמין שהמוות אינו סופי ומוחלט. הולי, המתבוננת מן הצד, אינה שונה ממנו בהרבה. כדברי מאליק: "היא אינה מנסה אף פעם להצדיק את המעשים או להציג את עצמה באור חיובי. אבל מן הדרך שבה היא מספרת את הסיפור אפשר להבחין בנקל, שמעשים אלה חמורי רים בעיניה כמו השלכת דג זהב חולה אל פח הזבל." ואולי בכך טמונה האימה האמיתית החבויה בסרט.

אפשר, כמובן, להרחיב את הדיבור על פרטי הסיגנון האופייניים למאליק בסרט, כמו השימוש בעולם החי ובאיחוי הטבע כהשתקפות ישירה של הסיפור; או כמו העמדת המצלמה במרחק מן הדמויות, כאמצעי נוסף כדי לשמור על מרחק בין הצופה לגיבורי הסיפור; או כמו העקשנות לא להשתמש בתאורה מלאכותית, והי-שימוש ביצירות מוסיקאליות קיימות ל-ליווי המעשה (בשביל הזחב יצירות של אורף וטאטי). כל אלה יזכירו בוודאי ל-צופים את ימים ברקיע. שיטת הדעיכה, שבה משלב מאליק בכל שיא דרמאטי, תמונה פאסטורלית סתמית המורידה את המתח, משותפת לשני הסרטים.

השקפה קולנועית. אלא שיש בכל זאת הבדל, בעיקר בעשייה. הבדל זה יכול לתת לקולנוענים הישראליים שיעור מאלף. שביל הזעם הוא סרט שנוגד תוך יסורים ממושכים. העבודה עליו נמשכה שנתיים, וכל הכסף בא ממקורות פרטיים. הוא הסתכם בקושי בעשירית מן התקציב הרגיל של סרט הוליוודי באותה עת.

מאליק נדד עם צוות עובדיו במשך חודי-שיים, והחליף שלושה צלמים תוך כדי ההפקה. הציוד שלו עלה באש, העובדים נפגעו בתאונות, ואחד מהם אף נפצע קשה. לדבריו צילמו פעמים רבות בלי

שחקן מרטין שין בתפקיד קיט שביל של גוויות

אישור, בהחבא כאשר המישרה וגובי המסים רודפים אחריהם. כאילו היתה זהות כלשהי בין הסרט המצולם לגורל המצלמים.

אף-על-פי-כן, קשה להעלות על הדעת עבודה קפדנית יותר, נכונות קטנה יותר לויתורים, הישגים פלאסטיים מרשימים יותר ועיצוב מדוקדק יותר של השקפה קולנועית, מאלה המוגשים בשביל הזעם. חרף העובדה שחלק מחומר הגלם המצולם נשרף וחלק אחר התקלקל במעבדה, הצ-ליח מאליק להוציא מתחת ידיו את אחד הסרטים החשובים ביותר של אמריקה בשנות ה-70.

כמו צייד הצבאים מתאר הסרט את ער-כיה של אמריקה הישנה כפי שהם משתק-פים בעיניה של אמריקה הצעירה. כמו הם חיים בליה הוא מצביע על בדירות הנעורים ו כמו בוני וקלייד הוא חושף את האלימות החבויה בחברה האמריקאית.

המישרה לוכדת את הגיבור (מרטין שין) בסוף "שבעל הזעם" אחד הסרטים החשובים של אמריקה